

PM

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING FÖR
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING
TILLHÖRANDE DETALJPLAN FÖR DEL
AV RIKSGRÄNSEN 1:8, HANDEL M.M..

2023-05-22

1 Bakgrund

I samband med att en detaljplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Syftet är att sammanfatta hela miljöbedömningen från det att arbetet med planen och miljöbedömningen startade till det att den färdiga planen ska antas. Genom att redovisa de överväganden som gjorts och hur inkomna synpunkter beaktats får allmänheten insyn i processen.

Den särskilda sammanställningen ska enligt MB 6 kap. 16 § redovisa:

- Hur miljöaspekterna har integrerats i planen,
- Hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter
- Skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts
- Vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Boverket rekommenderar att sammanställningen finns med som ett utkast inför antagandet av detaljplanen. Sammanställningen kan då vara en del av beslutsunderlaget och ge stöd för antagandet på samma sätt som granskningsutlåtandet är för detaljplanen.

1.1 Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en handelsplats som kan inrymma livsmedsbutik, övrig handel, restaurang och eventuellt personalbostäder och hotell. Planen ska med stor hänsyn till landskapsbilden tillåta en utveckling av besöksnäring och handel i området.

2 Hur miljöfrågorna integrerats i planen

En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagits fram av Kiruna kommun (2021-02-15). Kommunens bedömning var då att detaljplanen inte kunde antas innebära betydande miljöpåverkan och att en särskild miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ej skulle behövas. Länsstyrelsen svarar i ett yttrande (2021-03-09) att de inte delar kommunens bedömning. Länsstyrelsen påpekade att detaljplanen kan innebära betydande miljöpåverkan på riksintressen för rennäringen och kulturmiljövården, men

att det är tillräckligt att redovisa detaljplanens konsekvenser i planbeskrivningen. Kiruna kommun beslutade därefter att upprätta en MKB.

Länsstyrelsens har i ett yttrande (2021-06-15) över Kiruna kommuns förslag till avgränsning av MKB omprövat sitt tidigare ställningstagande. Den nya bedömningen är att påverkan på rennäringen inte behöver utredas i MKB. Däremot ansåg Länsstyrelsen att påverkan på kulturmiljö fortfarande behövde utredas och att alternativa lokaliseringar behöver övervägas.

MKB har arbetats fram inför detaljplanens samråd. Kompletterande utredningar har sedan tagits fram i olika skeden av planprocessen, och innefattar följande:

- PM Kulturmiljö (Tyréns Sverige AB, 2021-09-16, rev. 2023-02-21)
- Dagvattenutredning (Tyréns Sverige AB, 2021-09-27, rev. 2023-01-24)
- Fågelinventering (Nordlund konsult, 2022-10-02)
- Trafik- och parkeringsutredning (Tyréns Sverige AB, 2021-09-29, rev. 2023-02-17)

Det som framkommit i utredningarna har sedan arbetats in i både MKB och detaljplan. Efter samrådet reviderades planförslaget med nya utformningsbestämmelser. Även MKB, dagvattenutredningen och PM Kulturmiljö reviderades inför granskning.

Vid ansökan om planbesked utgjordes planområdet av de delar av Riksgränsen 1:8 som ligger norr om E10. Sedan dess har planområdet minskats så att den lilla tjärn som finns i den östra delen fastigheten undantagits efter avstämning i miljömål 16, Ett rikt växt- och djurliv, i MKB:n.

2.1 Planbestämmelser i plankarta

I detaljplanen får byggnader för detaljhandel, konferensanläggningar och personalboende samt besöksanläggningar för turism byggas. Det finns även ett område avsatt för tekniska anläggningar. Utformningen på byggnaderna ska vara enhetlig, domineras av naturmaterial i mörka, dämpade kulörer. Byggnaderna ska anpassas efter nuvarande terräng och deras volym ska sluttas mot väg E10. Skyltar och belysning ska vara utformade så att ljusföroreningar begränsas.

Markens höjd begränsas till som högst 507 meter över nollplanet och höjdsättning av marken ska göras så att dagvatten ytligt rinner mot plats för

dagvattenanläggning. Delar av marken inom planområdet avsätts för snöupplag vintertid. Parkering kan anläggas för att brukas sommartid inom den yta som under vintern kan behövas för snöupplag.

2.2 Upplysningar i plankarta

Plankartan upplyser om att byggnadsantikvarisk kompetens bör medverka i utformningen av tillkommande bebyggelse. På så sätt kan riksintresset för kulturmiljö bevakas.

I plankartan står också att det är fastighetsägaren som ansvarar för drift och underhåll av anläggning för dagvatten. Detta är för att säkerställa att dagvattenanläggningens funktion består.

3 Hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter

Detaljplanen var ute på samråd under perioden 2021-11-18 till 2021-12-17. Det kom in totalt 27 skriftliga yttranden under samrådstitiden. Av dessa yttranden hade 8 inget att erinra på planförslaget.

MKB har fungerat som underlag vid samråd, granskning och antagande av detaljplanen. Inkomna synpunkter har bland annat belyst kulturmiljö, trafik, dagvatten, alternativa lokaliseringar och ljusföroreningar. Alla inkomna yttranden och kommentarer på detaljplanen finns presenterade i samrådsredogörelse och granskningsutlåtande. Planbeskrivning, plankarta, MKB och utredningar har reviderats under processen och utifrån synpunkter som inkommit.

Detaljplanen var på granskning 2023-03-17 till 2023-04-17. Det inkom 12 skriftliga yttranden under granskningsperioden, varav 4 inte hade något att erinra.

Länsstyrelsen bedömde att de inte hade några skäl till att överpröva planförslaget med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § i PBL efter granskningen.

4 Skälen för att planen antagits i stället för de alternativ som övervägts

Handelsetableringen som föreslås i planförslaget har inte genomgått en lokaliseringsprövning. Anledningen till detta är markägaraspekter och att

planområdet avgränsats efter mark som varit i Exploatörens ägo, vilket begränsar möjliga lokaliseringar. I kommunens översiktsplan (2018) beskrivs att handel i Torneträskbygden i första hand ska lokaliseras i Abisko. Det finns dock möjlighet att pröva etableringar på andra platser än vad som anges i översiktsplanen i detaljplaner. Tillskott av service i Riksgränsens närområde kan gynna lokalsamhället och planförslaget möjliggör även för besöksanläggningar, vilket anses vara i linje med den *Fördjupade översiktsplanen för Torneträsket (2014)*.

I miljökonsekvensbeskrivningen har konsekvenserna av detaljplanens genomförande jämförts med ett nollalternativ. Inom planområdet finns det inte någon befintlig detaljplan som reglerar markanvändning, och marken kan därmed antas även fortsättningsvis utgöras av en hårdgjord parkeringsyta i nollalternativet. En vägbom spärrar idag av ytan som tidigare nyttjats som helikopterplatta och parkering. Översiktsplanen pekar ut markytan som en möjlig landningsplats för helikopter. Nollalternativet bedöms inte förstärka de kulturvärden som kännetecknar platsen idag.

Den valda lokaliseringen ligger i anslutning till befintlig infrastruktur vilket minskar behovet av att etablera ny sådan och ta mer mark i anspråk. Samtidigt är platsen ianspråktagen sedan tidigare i och med befintlig parkeringsyta. Den samlade bedömningen i MKB:n är att planförslaget, i jämförelse med nollalternativet, bedöms i liten mån kunna bidra positivt till kulturmiljön. Till detta hör att ny bebyggelse enligt planförslaget skulle främja läsbarheten av den historiska miljön och därmed till viss del även kunna bidra positivt till kulturmiljön.

5 Åtgärder för uppföljning och övervakning

I den samlade bedömningen i MKB:n framgår att de åtgärder som föreslås bedöms tillräckliga för att säkerställa att riksintressets värden inte skadas på ett sådant sätt att läsbarheten av den historiska miljön försämras. Detaljplanen upplyser om att en byggnadsantikvarisk kompetens bör medverka i utformningen av byggnaderna inom planområdet.

Utöver frågan om riksintresset för kulturmiljö är åtgärder för dagvatten centrala. För att säkerställa att varken bäcken, som är recipient för avrinningen från planområdet och omfattas av Natura 2000, eller tjärnen öster om området påverkas negativt, har såväl dagvatten- som snöhantering tagits upp i planen. Dagvattenanläggningen behöver skötas av fastighetsägaren. Anläggningens funktion kan kontrolleras av kommunen. Dagvattenåtgärderna har reglerats i detaljplanen.